

6 نوامبر 2025

داکتر سید عبدالله کاظم

یک تبصره کوتاه پیرامون "بازی شطرنج جدید واشنگتن"

نوشته عمیق و واقع‌بینانه دانشمند گرامی احمد فواد ارسلا را تحت عنوان "بازی شطرنج جدید واشنگتن" مطالعه کردم و در آن نکات بس مهم در ارتباط به سر درگمی‌های سیاسی جهان بخصوص طی 9 ماه اخیر گنجانیده شده که در واقع عمق نظر نویسنده محترم را به حیث یک کلیدی پنداشت که میتواند چند قفل را باز کند و نیز به کسانی کمک کند که در این چارراهی مغشوش بدون لوحه رهنمائی و فرو رفته در تاریکی دچار شک و تردیدهای فراوان شده و نمیدانند در این چار راه به کدام سو برای رسیدن به هدف حرکت کنند.

اینکه در نوشته درباره سیاست ترامپ تذکر رفته که او بجای دیپلمات از جنرال و بجای اعزام قوا از قوای نیابتی در مبارزه علیه نفوذ چین، روسیه و ایران کار میگیرد و با این روش میخواهد بار دیگر امریکا را در موقف "یگانه قطب قدرت در جهان" تبدیل کند، سوال انگیز است. برآوردن این هدف با روشی که در پیش گرفته شده است، شباهت به یک قمار سیاسی خواهد داشت و خطر آنست که موقف امریکا را به حیث یک کشور قدرتمند جهان، با دشواریهای جدید مواجه سازد و موجب شود که کشورهای جهان را بیشتر با رقبای امریکا نزدیک سازد، چنانچه تمایل بیشتر کشورها جهت شمول در در ردیف "بریکس" سال به سال روبه تزايد است و موقف کشورهای اتحادیه اروپا و روابط ناتو با امریکا نیز در این ده ماه اخیر تا حدی گسسته شده است.

اگرچه روسیه در جنگ اوکراین توانائی لازم خود را تاحدی از دست داده، اما چین به حیث یک قدرت نه تنها اقتصادی، بلکه از نظر نظامی نیز به سرعت رو به پیشرفت بوده و با سیاست نرم و خاموشانه خود هم در افريقا و هم در کشورهای جنوب امریکا و امریکای لاتین در حال گسترش نفوذ میباشد. در این حال امریکا در صحنه بین المللی با پیش گرفتن روش موجود بسوی یک نوع تجرید سیاسی نا محسوس در حرکت است که صرف با استفاده از تهدید و فشار بر دیگران تحکم خود را به پیش می برد که اینکار از نظر کوتاه مدت شاید منتج به دست آوردهایی شود، اما از نظر طویل المدت به ضرر امریکا و به نفع رقبایش خواهد بود.

آنچه در تحلیل جناب ارسلا صاحب درباره نقش پاکستان به حیث یک قوت احتمالی نیابتی امریکا در منطقه تذکر نرفته است، همانا موجودیت هند به حیث یک کشور بسیار قوی در منطقه میباشد که از نهاد با پاکستان در مخالفت قرار دارد. میلان هند بسوی مخالفان امریکا (با مجودیت اختلافات ذات الیبنی با چین) باز هم روابط نزدیک هند با چین بخصوص در این سال را نباید نادیده گرفت و اگر پاکستان به اسرائیل دوم در نیابت امریکا در منطقه تبدیل شود، نه تنها مورد فشار چین، بلکه فشار هند را بر آن کشور بیشتر از پیش خواهد ساخت و این تفاوت دارد از موقعیت اسرائیل در منطقه. اسرائیل در منطقه کمتر زیر فشار کشورهای قوی در حواشی خود قرار دارد، درحالیکه پاکستان را از چند طرف کشورهای قوی و رقیب امریکا احاطه کرده است و نیز اسرائیل زیر بار قرضه ها و بحران اقتصادی مثل پاکستان قرار ندارد.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبلي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولۍ

در مورد طالبان و موقف سياسي شان در چنين حال و احوال بايد گفت كه سياست ميانه آنها در شرايط موجود يك روش بسيار مناسب و مقتضي به حال كشور است كه با حفظ يك توازن معقول پيش برده ميشود. وضع جاري در منطقه طالبان را بسيار محتاط تر در برابر خواسته هاي امريكا مي سازد و گمان نميرود كه طالبان به آساني بسوي امريكا تغيير جهت دهند.

اينكه فشارهاي چند جانبه پاكستان تاچه حد بر طالبان اثر مي گذارد، سوالست كه نتيجه آن با شك و ترديد بايد بررسي شود. هر قدر فشار و تهديد پاكستان بر عليه افغانستان زياد شود، احساس همبستگي عنعنوي افغانها را در برابر دشمن مشترك، طوريكه تاريخ كشور نشان داده است، برمي انگيزد. اين خصوصيت نه تنها در افغانستان، بلكه در بين پشتون هاي آنطرف ديورند و بلوچ هاي آزاديخواه موجب مشكلات مزيد حكومت پنجابي پاكستان خواهد شد و سرمايه گذاريهاي سياسي امريكا را در پاكستان و سياست منطقوي دچار مشكل بيشتر خواهد ساخت.